Ч. 47 (12.413). Львів, неділя 2. березня 1930. Pioztowa opłata ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За здобуття втраченого.

Львів, 1. березня 1930.

Вся волинська земля стане скоро в обіймах виборчої гарячки. В пресі появилися вже вістки про виборчі речинці. Отже вибори до сойму в луцько-рівенській окрузі мають відбутися 18. травня, а вибори до сенату на цілій Волині дня 25. травня, тобто тиждень пізніше. Офіціяльне розпорядження про вибори має появитися дня 3. березня. Та самі речинці це у даному випадку підрядна справа, хоч і вони можуть мати не малий вплив на такий чи інший вислід виборів з уваги на підготовку населення до них. Чим більше часу на підготовку, тим більше даних на додатній їх вислід для тих, що підготовкою направду пильно займаються.

У вчорашньому дописі з Луцька є згадка, що уневажнення виборів у луцькій окрузі не зробило на населення такого враження, як це можна було сподіватися. Чому? — Тому, — пише автор допису — бо населення так звикло „до всякого роду надужить та нарушувань права тими, які повинні стояти в його обороні", що й при теперішніх виборах сподіється того самого. Ось причина, чому волинське населення не виявляє великої охоти інтересуватись новими виборами. Коли поміччення автора допису правдиві, то дуже сумно. Бо такий стан був би наглядним доказом на збайдужіння чи апатію населення до всяких громадських, зокремаж нац.-політ. справ. З усякою апатією треба боротись, зокремаж з апатією в національно-громадських справах. Бо всяка апатія є першою признакою занепаду й заходячого безсилля.

Нема сумніву, що останні вибори до польських законодатних установ зробили незвичайно гнітуче враження не тільки на волинське, але й на все населення національно-непольських територій і навіть немалих національно-польських просторів. Відбувалися останні вибори під гаслами виборчої перемоги проурядових політичних чинників. Безбістична одинка була тією листою, на яку в численних випадках силували голосувати усякими, якими хочете, засобами: від адміністративних чи поліційних почнаючи, а на господарських кінчаючи. На всіх національно-непольських територіях і в усіх національно мішаних осередках відбувався найзавзятіший двобій саме між проурядовою одинкою і між листою непольських народів (18). Весь адміністративний, урядничий і навіть шкільний апарат прикладав пильно руки до того, щоби листу непольських народів, як „протидержавну" провалити. У деяких округах це вінчалося успіхом. Непольські виборці або піддавались у таких випадках напорови „виборчого" апарату одинки, або усувались від участи в виборах. Тому не треба дивуватись, що й на волинській землі одинка здобула аж тільки мандатів. Були й такі випадки, де вісімнацятку усувано з поля виборчої боротьби дуже радикально, бо зовсім її уневажнювано (як у ковельській окрузі). Певно, що такі виборчі засоби могли вплинути відемно на населення та його настрої. Алеж на те й лихо, щоби з ним битись. Були такі чинники і в луцькій окрузі, що не скапітулювали, але почали доходити своїх виборчих прав перед найвищим судом. І вони остаточно досягли свого. Досягли першої перемоги у боротьбі за право чистоти і свободи виборів у формі уневажнення останніх виборів.

Все населення Волині дістало тепер нагоду направити прогаяне, чи радше здобути втрачене, відібрати забране. При цьому не треба забувати, що в першій половині лютого ц. р. ухвалили обі польські законодатні установи окремий закон, що бере дуже сильно в оборону чистоту і тим самим свободу виборів. Згідно з цим законом ніякі ні адміністративні ні поліційні ні інші непокликані чинники під загрозою поважних кар не можуть і не сміють впливати на свобідний вияв волі виборця. При нових виборах цей закон матиме діючу силу і повинен без сумніву причинитися до цілком інших виборчих результатів.

Самозрозуміло, що з упередженням і апатією населення до виборів, якщо така є, треба завзято боротися. Треба розбудити в ньому національну й громадсько-політичну амбіцію, треба настроїти його на тон виборчого реваншу. До того покликані передові діячі Волині. Вони повинні розбити, розторощити і звести анівець навіть тінь апатії з волинської землі в часі виборів. Українську виборчу масу мусять вони належно усвідомити, зактивізувати та довести до такого стану, щоби вона горіла палким бажанням виборчої перемоги, щоби клекотіла жадобою ревіндикації свого надщербленого в останніх виборах національного престіжу, щоби палала жагою здобуття всього штучно їй відібраного.

Адвокатура і громадянство.

(З нагоди семих Загальних Зборів СУА.)

I.

Слова: „Скажіть мені, хто в вас панує, а я скажу вам, який у вас народ", — змінимо для нашої теми так: „скажіть мені, яка у вас адвокатура, а я вам скажу, який у вас народ". Слова криють у собі в обох випадках глибоку правду. Бо дивлячись на нашу суспільність і загал адвокатури, що працює на наших землях в цілости і в її ріжно-національному складі, не можемо прийти до іншого висновку.

У статті: „Етичні завдання адвокатури", поміщеній в 4. ч. часопису „Життя і Право" за грудень 1929 вказує мец. д-р Маріян Глушкевич на ріжницю в поглядах на завдання адвокатури у німців а в нас. Там: „Rechtsweiser, Rechtsbeistand, Rechtsfreund", а в нас: „брехунець" (термін, що його находимо навіть у науковому словнику нашої мови), а в найліпшому випадку, вживаючи народнього вислову „адукат".

Приймемо як річ певну, що сам загал впливає на формування такої чи іншої фізіономії адвокатури, яка працює для того загалу, як свого клієнта. Річ це знана і давно спостережена не тільки відносно адвокатури, але й усякої іншої професії. Ріжниця тільки та, що адвокатура має сповнити деякі особливі завдання громадянського характеру і тому слова, сказані на початку, набирають особливого значіння.

Погляд на адвокатуру, з яким стрічаємося щодня не тільки серед темного нашого селянства або хитрувато-реакційного міщанства, але й серед кругів нашої інтелігенції і тих, що в першу чергу покликані розуміти етику й цінити її, серед духовенства — такий, що людина неприготована, настроєна хоч трохи ідеалістично, мусить відразу стратити усяку охоту присвятитися тому званню. Вступаючи в палестру ви почуєте на вступі: „Чому так мало говорите, так мало переймаєтеся справою? Не дайте себе противникові переговорити". А далі почуєте таку характеристику: „Ця людина не надається на адвоката, не вміє використати моменту і не каже добре собі заплатити". Слова: „Мрійник, ідеаліст, теоретик, людина нереальна" падуть усюди там, де при істнуванні великого знання, відваги й енергії та солідности брак усього того, що понижує адвокатуру, що робить її низьким ремеслом для ужитку низьких інтересів. Такі й подібні слова падуть з жестом співчуття і погорди для тих, що розуміють адвокатуру так, як її розуміти треба.

Це ясно: Загальна наша опінія вважає адвоката не дорадником, мужем довіря, а спекулянтом, якого особистим і становим завданням встрявати у людські конфлікти і жорстоко використовувати тих, що їх бє життя, помагати до вивиску тим, що живуть неправдою і кривдою.

Наша національна клієнтеля це майже саме селянство, дрібне і середнє. Воно дає хліб соткам тисячам адвокатів. Його ідеольогія формує теж у значній мірі фізіономію адвоката. Цей клієнт любить обман, так як любить леґенду, якою сповиває усяку, навіть найбільше реальну й економічну справу. Він любить, щоби його „помастити" по душі словами і надією, яскраво і драстично, так як любить яскраву картину. Цей наш селянський загал живе ще й досі думкою у февдальних, панщизняних часах, він думає катеґоріями тих часів про державу, церкву, право і т. д. Такимиж катеґоріями думає він і про адвокатуру. Як наш селянин каже, що його сусід противник пішов до міста і „підплатив адвокатів", то тих слів не треба розуміти тільки так, що він хотів або міг підплатити адвоката другої сторони, але передовсім так, що він „підплатив" свогож таки адвоката. Бо в уяві нашого селянина право це ще й досі середньовічний привілей, який купується за гроші. Боротьба за право і його реалізацію це боротьба ведена штуками, особистими впливами і скількістю заплаченого гроша, а адвокат, це посередник у цім інтересі. Це зовсім не боротьба арґументами, що випливає зі знання фактів і права, але боротьба ведена підступом, хитрістю, обманом, протекціями і купном сумління суддів, урядників та адвокатів.

Характеристика адвоката з такого клієнта, що заслугує вже на кращу моральну й етичну кваліфікацію буде така, що адвокат має бути тараном, яким хочемо розбити мур опору противника, „карою Божою", що її „наймаємо", щоби докучити противникові до живого, вїстися йому в печінки і примусити його уступити тільки тому, що його нерви і грошові засоби уже не витримують.

Ось атмосфера, серед якої ведуться у величезній більшости процеси нашого селянства, міщанства, а навіть значного відсотку заводової інтелігенції.

У наших обставинах не платять адвокатові за його працю, знання, уміння, навіть не за вислід справи. Пересічного клієнта не обходить те, скільки науки і труду мусів вложити адвокат, щоби приготовити себе до свого звання. Його не обходить кошт утримання адвоката та його канцелярії, не обходить вложений у процес труд. Обходить його тільки те, як купити право і датися в знаки противникови.

У нашій практиці щоденне явище, як селянин програвши справу, виходить з судової салі вдоволений і усміхнений, бо його адвокат „говорив і боров" та добре докучив противникові. І так само щоденне явище, як селянин торгується в нікчемний спосіб і не хоче заплатити скромного гонорару, бо „не було ніякого заступства". Це значить: не було ніякої боротьби, словних перепалок, афектовних сцен і т. д.

Розказують знамениту анекдоту про селянина, що не хотів заплатити адвокатові законом означеного гонорару за рекурс. Не хотів зложити 30 зол. гонорару враз з видатками, тільки 10 зол. і торгувався. Виведений з рівноваги адвокат ка-

же до свого писаря: „пишіть той рекурс за 10 зол.". Фраза застановляє селянина і він питає, яка ріжниця між одним і другим рекурсом. Як почув у відповіди, що цей за 30 зол. буде успішніший, кращий, а цей за 10 зол. гірший, тоді каже адвокатови, витягаючи гроші: „Ну то робіть папочку, той за 30 зол.. Це рівночасно приклад, як клієнт звязує з грішми успіх справи, поминаючи усі інші моменти. І приклад на те, як адвокат приноровлюється до психіки клієнтів.

Весь правний світогляд укр. селянина походить, як сказано, ще й сьогодні з паншизняних відносин і ще й досі він не присвоїв собі новочасного розуміння права, його вартости та цінн. розуміння його сили й поваги. Наше селянство ще й досі має несучасний і неактуальний погляд на суд, уряд і адвокатуру, яка є дипльомованим речником того права і здійснює його не лише для одиниць, але й колективів. Коли у західних народів і суспільностей адвокат це муж правий і дорадник, передовий громадянин, дипльомований наукою і своїм громадянським становищем та індивідуальною вартістю і покликаний до того, щоби реалізувати право одиниць і загалу, то в нас він все ще крутій, „брехунець", що має обернути правду в неправду або навпаки залежно від того, як кому треба.

Р. Д.

Напередодні стану облоги в Бесарабії?

З уваги на поширену комуністичну агітацію в Бесарабії румунський уряд задумує привернути там знову стан облоги. В останніх часах репресії проти комуністичних агітаторів у Бесарабії значно зросли. Загально думають, що румунська влада приступить у найкоротшому часі до введення в Бесарабії наново стану облоги і строгої цензури. Провідник бесарабців, посол Стере, заявив, що в Бесарабії поправді комунізму нема, але що управа краю кривдила бесарабське населення 12 літ, то там панує велике невдоволення з режіму. Коли в Бесарабії зникне невдоволення з режіму, — каже Стере, — то зникнуть і всякі симпатії до комунізму.

ЗА ОКЕАНОМ.

Українські діточі видання.

За океаном виходять такі періодичні видання для українських дітей: а) в Канаді: 1) „Світ Молоді", місячний журнал, III. рік видання (видає Робітничо-Фармерське Видавниче Т-во у Вінніпеґу), 2) „Промінь", ілюстрований місячний журнал, III. рік видання (редаґує і видає б. учитель С. М. Дорощук у Вінніпеґу); б) в Злучених Державах: 3) „Ди Юкраїніен Джювенайл Меґазін", квартальник анґлійською мовою (видає „Український Нар. Союз" у Джерзи Ситі). Діточих книжкових видань виходить найбільше у Вінніпеґу, де прим. видавництво „Промінь" за два і пів року свого істнування видало 56 назв ріжних книжечок для дітей і молоді. Позатим варто відмітити, що деякі українські пресові органи в Злучених Державах і Канаді мають на своїх сторінках спеціяльний діточий відділ (деякі в анґлійській мові).

Церковні справи).

В полудневій части нюйорської дільниці Бруклин при 18-ій вул. істнує мала українсько-католицька каплиця св. Николая, в якій править Службу Божу о. Антін Лотович, парох Бруклина. В часі цьогорічного Йордану отворено при цій каплиці „фонд будови церкви в Савт Бруклині", що численна українська громада тої дільниці міста приняла з одушевленням, бо вже від довшого часу ледви мала її частина могла поміститися у згаданій каплиці. — з початком лютого ц. р. українська католицька громада на Сікотт відібрала свою церкву від православних. Прийшло двох шерифів: повідбивали старі замки і прибили нові. Православні вживали церкву два роки, але від минулого літа вже не вживали. В церкві бракує багато річей, які православні мусітимуть віддати. За саме вживання церкви протягом двох років мають заплатити 7 200 дол.

Українські радіоконцерти.

В цілому ряді місцевостей Злучених Держав і Канади надають в останніх часах великі радіостації українські програми. Деякі стації, діставши горячі признання за надані ними українські пісні від своїх абонентів, уладжують українські концерти частіше, деякі навіть щотижня. В концертах тих беруть переважно участь хори, що істнують там при багатьох греко-кат. церквах.

Арештування на Радянській Україні.

У звязку з напруженими відносинами на Україні, ДПУ арештувало багато визначних українців, між ними професора Іванця і вченого архіваря Міяковського.

З життя наших установ.

Загальні збори „Учительської Громади" у Львові.

Загальні збори „Учительської Громади" у Львові відбулися дня 1. лютого ц. р. при участи 50 відпоручників українського середньо-шкільного учительства з цілого краю. Спокійний і діловий хід нарад цьогорічних зборів „Учительської Громади" дав змогу спостерегти неодно відрадне явище в діяльности нашого середньошкільного вчительства. Звіт з діяльности уступаючого виділу дав образ праці, яку сповняє це товариство не тільки в ділянці станових інтересів учительства та в ділянці шкільно-педаґогічній, але й на загально-національній ниві.

При централі товариства у Львові є зорганізовані і діяльні окремі комісії: україністів, істориків та ґеографів. Завданням комісій є усувати ріжні болячки й аномалії, які заістнували в нашій середній школі щодо навчання дотичних предметів та поглиблювати україно знавство в ділянці мови, літератури, історії та ґеографії.

На особливу увагу заслуговує діяльність ґеографічної комісії, заходом якої відбувся у вересні мин. року перший на зах.-українських землях науково-педаґоґічний зїзд ґеографів, який був поставлений на високому науковому рівені і дав почин до отворення окремої ґеографічної комісії при Наук. Т-ві ім. Шевченка, а також до підготовлення добрих і методичних шкільних підручників ґеографії та до дальших періодичних зїздів ґеографів, які в майбутности будуть відбуватися

Рівнож історична комісія опрацювала низку цікавих і річевих рефератів, які задумує опублікувати в органі „Учительської Громади" — „Українській Школі".

Комісія україністів не виказалася аналоґічною діяльністю, хоч роботи, як видно було з дискусії, є богато. Нехай вільно буде нам сподіватися, що й україністи стануть за прикладом своїх товаришів ґеографів та істориків до зорганізованої й доцільної праці.

На провінції працюють учителі середніх шкіл зорганізовані в філіях і кружках „Учительської Громади". Таких філій є 12, а кружків 5. Звідомлення філій і кружків, надіслані Головному Виділу Т-ва, виказують, що середньошкільне учительство бере активну участь у всіх національних установах. Більшість філій зорґанізувала у своїх осідках постійні читальні, бібліотеки, позичкові каси, підготовляючі курси для молоді та періодичні публичні виклади. Деякі філії придбали значніші фонди, а станиславівська закупила парцелю та побудувала домівку, призначену на вакаційні оселі для молоді. Особливо гарно зорґанізовані філії: Пе-

Д-Р ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ. 4)

Революційні течії в сучасній фізиці.

А що таке ті протони? Щоби пізнати їх ближче, треба би один або другий протон відбити від ядра та точніше розслідити. Та яким знаряддям їх відбити? Тут приходять нам з підмогою відомі з радіоактивних тіл частинки „α"; є це додатно наряджені атоми гелю, що летять з кольосальною скорістю, отже мають величезну енерґію. Отже якби така бомба вдарила в ядро первня, то могла би відбити з нього протон, раз своєю енерґією, а друге тим, що два додатні наряди відпихаються. І дійсно Резерфорд у Кембрідж і його ученики з одного боку, а в віденському фізикальному інституті Петерссон та інші з другого боку піддали усякі первні такому бомбардованню частинками „α". Очевидно лиш виїмково трапиться, що частинка α вдарить просто в ядро як білярдова куля; найчастіше перелетить вона через зверхні відемні електрони, що їх притягають, но всеж таки при величезній скількости досвідів вдалося ядра ріжних первнів розбити. І у всіх тих випадках вийшло таке, що — якийнебудь буде первень — то його протони є все індентичні з воднем. **Отже водень є та первісна матерія, з якої складені всі первні.**

А все-ж хоч як геніяльно був подуманий модель атома Резерфорда — система планетарна, ядра та електрони, що кружляють як планети довкола ядра по колах, чи еліпсах, як пізніше виказав Зоммерфельд, проте він не був в силі вияснити всіх складних світляних проявів, а саме, чому поодинокі первні, навіть водень, дають в дуговині не одну ясну, або темну Фраунгоферову лінію, а лиш цілі серії ліній, звязані з собою математичним формулами, як напр. закони Бальмера, Мозлея (Moseley) та інших.

На це дав прегарне пояснення молодий данський фізик Н. Бор (Bohr). Він каже, що електрони кружляють — що правда — довкола ядра на еліпсах, але не по якихнебудь (як у Резерфорда), лиш можуть у випадку рівноваги атому кружляти лиш по точно означених або дозволених т. зв. **стаціонарних** еліпсах; як довго електрон кружляє по таких еліпсах, то атом сам є в рівновазі, а його енерґія ані не збільшується ані не зменшується, нема тоді ані емісії ані абсорбції світла, нема ані ясних ані темних ліній у дуговині первня.

Та найцікавше те, що такими стаціонарними еліпсами є лиш такі, на яких енерґія електрону є точно звязана з квантом світла, тобто з квантом ділання h*. Коли якийсь електрон задля якоїсь причини із своєї дозволеної стаціонарної еліпси перескочить на другу стаціонарну отже також дозволену еліпсу, то оцей перескок мусить іти в парі з нарушенням рівноваги, зміни в енерґії електрону (збільшення її або зменшення в міру того, чи нова дорога є ближча чи дальша від ядра); а наслідком цього заколоту в енерґії є або висилка або абсорбція світла, яке — як знаємо — є вислідом дрожаючого руху. Водень має напр. лиш один електрон, але квантових (стаціонарних) еліпс має багато, так що його дуговина складається з кількох серій, звязаних з тими еліпсами. При первнях означених великим числом вся справа ускладняється дуже; Бор приймає, що в таких первнях електрони діляться на ґрупи, яких дозволені дороги містяться в роді шкаралущ, що окружають ядро (аналоґія зі звичайною цибулею).

4. Теорія Бора вияснила незвичайно легко та ясно всі оптичні прояви звязані з воднем, кинула деяке світло на будову інших, навіть скомплікованих систем тяжких первнів, дозволила предсказати істнування незнаного ще первня 72 (відкритого дещо пізніше та названого Hafnium від міста Копенгаґена), а все-ж вона не рішила остаточно (особливо щодо тяжких первнів) таких складних явищ атомового світа, хотяй сам Бор уліпшив пізніше свою теорію, бо приняв, що електрони не лиш порушаються по дозволених еліпсах, але мають рівночасно **вировий рух.** Вона не пояснила, що за причина, що електрони є привязані до спеціяльних доріг, та чому переходять на інші дороги та чому при тім переході з одної дозволеної дороги на другу енерґія, вислана або абсорбована електроном, мусить стояти в звязку з величиною h. Тому теорія Бора, хоча і як з початку виявилась корисною, є властиво лиш одним з дальших приближень пояснення будови матеріяльного світа.

І тут прийшла остання покищо революція поглядів у царині фізики, а саме погляд, що як у світлі замічуємо неясний нам покищо дуалізм, хвилястий рух (етеру) та рухи матеріяльних частинок, що так само до кожної частини матерії є привязаний якийсь хвилястий рух, якісь хвилі, т. зв. **матеріяльні хвилі.** Та теорія, чи точніше той погляд, щойно в останніх роках розвинули незалежно від себе француз Де Бролі (Broglie), лавреат Нобля, та німець Шредінгер (Schrödinger), а який послідовно розвинули Гейсенберг, Павлі, Дірак, Фермі та інші, є покищо майже чисто математичною концепцією і щойно в останніх часах появляється її вияснення в реальний, фізичний спосіб. Сама теорія є навіть математично незвичайно складна та ставить навіть до фахових математиків дуже високі вимоги. Вистане згадати, що Гейсенберг послугується навіть окремою математичною теорією тзв. механікою матриц (Matrizenmechanik) математично незвичайно тяжкою; але вона кинула ясне світло на основи думання та піддала в сумнів навіть закон причиновости. — Хоч яка тяжка ця вся річ, одначе стрібую бодай приблизно представити її зрозумілим способом.

(Продовження буде.)

---

*) Енерґія атому є рівна частоті його дрожань, помноженій на h.

ремишль, Станиславів, Тернопіль, Рогатин і Яворів. Тільки філія в Коломиї не надіслала, на жаль, свойого звідомлення, хоч правильно посилає членські вкладки.

Вкінці слід згадати, що централя провадить загальний „фонд домівки" на правах 100-золотових уділів, якого метою є вибудувати у Львові власну домівку для дітей Т-ва; централя веде також „похоронний фонд", для помочі рідні на випадок смерти члена фонду.

Зпоміж ріжних внесків і побажань до нового виділу слід би подати до загального відома один внесок, ухвалений зборами, а саме: щоб Головний Виділ „Учительської Громади" заложив **музей українських шкільних підручників.** Скомплетувати таку музейну збірку було б безумовно дуже важко і тому належало би запросити ціле громадянство надсилати ріжні шкільні підручники „Учительській Громаді" на адресу: Львів, вул. Коряктів 1/II.

Загальні збори вибрали новий виділ в особах: Володимир Радзикевич — голова, д-р Терлецький Остап — заст. голови, д-р Степанів-Дашкевичева — секретар, Северин Левицький — бібліотекар, д-р Мандюк Іван, Панчук Микола — члени виділу, о. д-р Фіголь, проф. Павлюх і проф. Панейко — заступники виділових. товиx.

Загальні збори учительства українських прив. середніх шкіл.

Перед загальними зборами „Учительської Громади" відбулися загальні збори учителів українських приватніх середніх шкіл, які зорганізувалися в рамах „Учительської Громади" як окремий комітет. Організація ця, яка має чисто становий характер, змагає в першій мірі до унормування окремим правильником-прагматикою службових відносин між власниками українських прив. середніх шкіл і учителями як їх службовиками.

Як усі попередні, так і цьогорічні наради обертались майже виключно коло справи цього правильника. Тому, що власником переважаючого числа українських прив. середніх шкіл є „Рідна Школа", обмірковувано способи, якими можнаб добитися ухвалення „Рідною Школою" правильника, проект якого організація опрацювала і перед пів роком предложила Головній Управі „Рідної Школи". Позатим обмірковувано, як піднести матеріяльний і моральний стан і вартість наших прив. шкіл. Жаль тільки, що на цих зборах деякі наші прив. середні школи не були зовсім заступлені.

Учасник.

На організаційному фронті.

ПЕРШИЙ ЗІЗД ГРОМАДСЬКИХ РАДНИХ У КАЛУШІ.

Без якої небудь агітації, на сам заклик Повітового Народнього Комітету, явилося дня 14-го лютого в Калуші понад 800 громадських радних. На зїзді були заступлені всі села повіту, а з деяких сіл явилися всі радні з війтами на чолі, хоч того самого дня відбувалася в Калуші сесія війтів у приняві станиславівського воєводи. Староство мало намір розвязати зїзд, але остаточно поліція обмежилася лише до дрібних докучливостей, як напр. до забрання листи учасників нарад. — Наради отворив голова Повіт. Нар. Комітету д-р І. Сохацький, зясовуючи ціль зїзду радних. Предсідником нарад вибрано посла М. Струтинського, заступниками М. Дурбака з Войнилова й о. М. Кравчука з Неговець. Секретарював п. Король з Калуша. Про значіння громадської самоуправи і права й обовязки радних реферував посол С. Кузик. Потім промовляли ще посол Струтинський і о. М. Кравчук. У дискусії забирали голос і вносили запити та висказували скарги радні: М. Франко, Іваницький, О. Ягенчук, Павловський, Кондрат, Манелюк, о. Підлісецький, М. Копик, Я. Каблак, І. Муха, І. Юрків, І. Возняк, о. Чорнега й інші. На внесок о. Чорнеги ці Студінки зїзд радних ухвалив: 1) завести урядування в громадських самоуправах українською мовою згідно з обовязуючими законами, 2) при ухвалюванні бюджетів вставляти датки на українські культурно-освітні й господарські цілі, 3) вносити рекурси проти накинених бюджетових позицій, 4) запротестувати проти накидування районових писарів 5) домагатися переведення виборів до повітових рад і демократичної виборчої ординації, 6) брати активну участь у народній праці. Крім цього ухвалено довіря і признання Українській Парл. Репрезентації, а на внесок радника Кондрата з Томашовець доручено Повіт Нар. Комітетові покликати до життя канцелярію правної поради. — Замикаючи наради, посол Струтинський висловив радість, що заклик Повіт. Нар. Комітету найшов серед радних повіту такий чуткий відгомін і заявив, що згідно з бажанням зїзду Повіт. Нар. Комітет буде скликати такі зїзди частіше для повного і всестороннього обзнайомлення радних з питаннями громадської та повітової самоуправи.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Дня 19. І. ц. р. відбулася в *Бусовиську* довірочна нарада. Про політичне становище реферував о. сенатор Татомир. Тогож самого дня відбулась така сама нарада з участю о. сенатора Татомира в *Лужку Горішнім*.

В дні 21. І. ц. р. відбулася в *Старому Самборі* сільсько-господарська нарада. На тій нараді рішено уладити в Старому Самборі двотижневий сільсько-господарський курс і уложено плян дальшої сільсько-господарської акції в повіті. Дня 22. І. ц. р. відбулася сільсько-господарська нарада в *Недільній*. Реферував о. сен. Татомир. Завдяки невтомній діяльности о. Сенети і гром. Титаря село будиться і починає організуватися. В дні 31. І. ц. р. відбулася анкета кооператив у *Старому Самборі*. Реферував о. сен. Татомир. По оживленій дискусії рішено під означеними умовами приєднатися до Повітового Союзу Кооператив у Самборі і дати почин до заложення філії Союзу в Старому Самборі.

В дні 26. І. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Стрільбичах. Зборами проводив гром. Іван Пукач. Просвітянські справи реферували о. сен. Татомир і д-р Павлівський, адвокат у Старому Самборі. В дні 2. II. відбулася дуже чисельна просвітянська нарада в Билиці. Промовляли: о. сен. Татомир і о. проф. Крутій, який працює на громадському полі з подивугідною енергією і посвятою.

Сойм.

Авантюри послів ББ. — Переношення вчителів. — Заява марш. Дашинського.

На засіданні сойму 28. лютого перед денним порядком зложили посольське приречення нові посли: Доброх, Кравчик, Пшибильський, Смола та Влосінський. Маршал повідомив, що пос. Плюцінський зрікся мандату.

Опісля пос. Недзялковський (ППС) в заяві сказав, що після заяви ББ і після нападів послів із ББ. на маршала сойму викликано на пленарнім засіданні і на засіданні військової комісії нагальні події та сутички, що обнижують повагу нар. зібрання. Намагалися теж здискваліфікувати пос. Пайонка, підстаршину леґіонів, раненого на полі бою, як голову військової комісії, тому що пос. Пайонк разом із цілою ППС є прихильником перебудови польської народової оборони. Годі також поминути напасти на пос. Тромпчинського. Нікому в Польщі не вільно закидати,начеб був коли небудь орудям цісарства в бувш. пруській займанщині. Нову тактику ББ. треба лише розуміти як охоту розбити сойм із нутра, утруднити йому коли не внеможливити позитивну працю, яку сойм веде тепер. Розбивання сойму приносить Польщі кривду в очах інших народів і підважує держ. істнування, головно на тлі госп. кризи, безробіття й нужди. Бесідник протестує проти тих метод ББ. і висловлює погляд, що цілий край стане одноцушно проти легкодушних спроб анархізувати польське держ. життя. Пос. Вінярський в імени Клюбу Нар. заявив, що методи ББ. підкопують повагу сойму. Бесідників клюб буде старатися, щоби ніхто не утруднював правильної й відповідаючої повазі положення праці сойму. Опісля пос. Моравський (ББ) запротестував проти закидів, зроблених у заяві пос. Станьчика на ост. засіданні та боронив власників вел. земельної посілости, бо й їх переслідував царський уряд і конфіскував їх землі за їх вороже до царату становище. Тут марш. Дашинський звернув увагу, що є ріжні погляди на вел. земельних власників у Польщі. Не хочу подавати назвищ тих, — говорив маршал — що йшли посвячувати памятники найбільших гнобителів нашої волі. (Маршал Д. мав очевидно на думці бувш. мін. Мейштовича). Слова ті викликали великий галас на лавках ББ. Пос. Пясецький (ББ): Скандал, щоби таке говорив маршал! Клясовий маршал! Голоси: Це нечуване! Маршал прикликає пос. Пясецького до порядку. Пос. Пясецький протестує далі. Маршал прикликає його вдруге до порядку, опісля записує до протоколу та грозить, що видалить із засідання, коли не перестане поводитися образливо. Пос. Пясецький: Я випрошую собі, щоби ви так промовляли. Це небувалий виступ. Маршал: Виключаю пос. Пясецького з одного засідання. Прошу вийти зі салі. Моравський: Я солідаризуюся з пос. Пясецьким. Прошу й мене виключити. Пос. Козловський: Прошу і мене виключити, бо й я солідаризуюся з пос. Пясецьким. Пос. Подоський: І мене. Пос. Моравський: Це нечуване становище п. маршала. Це скандал. Пясецький (виходить зі салі): Шаную порядок у палаті, тому кидаю засідання. Протестую проти маршалових провокацій. Пос. Моравський: Це скандал промовляти так клясово, незгідне з честю маршала польського сойму.

Після того інциденту сойм приступив до дальших нарад над учительською прагматикою. Пос. Корнецький (Кл. Нар.) доказує, що прагматика дає міністрові право переносити сталих учителів для добра школи, тому переносять учителів і директорів із чисто політичних мотивів. Тому освітня комісія пропонує зміну дотеперішніх приписів. Відносна постанова прагматики має одержати характер виїмкового припису та позволяти на переношення сталого вчительства лише тоді, коли вимагає цього добро школи, в котрій той вчитель працює. Пос. Прухнік (ППС) стверджує, що закон цей викликали життеві потреби. Справа в цьому, щоби вчитель міг мати справжню свободу переконань і щоби був забезпечений перед пресіями, щоби заняття трактував не лише фахово, але й був цінним сусп. працівником. В дискусії промовляли теж пос. **Великанович** і **Мілена Рудницька.** Після промови мін. Червінського відбулося голосування й закон приняли в 2-ому читанні з деякими поправками.

З черги зложив заяву марш. Дашинський, в якій сказав, що на початку засідання прийшло до прикрого для нього інциденту, в якім мусів покористуватися строгими приписами регуляміну проти одного з послів. На попереднім засіданні не прикликав одного з послів (пос. Станьчика) до порядку, котрий відкликав закид проти свого товариша, а рівночасно зробив цей закид клясі, до якої цей посол належить. „Коли нині зроблено в заяві закид, що я не прикликав його до порядку, я заявив, що думки в тій справі є ріжні. Не торкаюся історіософії, не хочу запускатися в часи для Польщі тяжкі та прикрі, коли Польща була роздвоєна, коли одні вірили в здобуття незалежности, а інші цю віру втратили та в консеквенції служили чужому праву та завойовникові. Надто важною є ця справа, щоби зі становища одиниці, хоч виступала би як маршал сойму, оцінити моральне становище і цих і тих. Тому я сказав, що думки в тій справі ріжні. Прошу, щоби ми не посувалися далі в аналізі, яку я старався означити, з вел. ніжністю трактуючи противника. Тому я відкинув вислів жалю пос. Моравського, бо думаю, що в цьому випадку правда не була по його боці".

Опісля пос. Путек поставив внесення, візвати адм. комісію, щоби до 10. березня предложила звіт про самоврядні закони, що є в II. і III. читанні. В голосуванні приняли внесення пос. Путека.

Пос. Вітос виданий судам.

Соймова регулямінова комісія й пос. незайманости на засіданні 28. лютого постановила видати пос. Вітоса з приватного обвинувачення за обиду чести. Відмовили видати пос. Войтовича (дикий) і Сенюка (Сельроб).

Скасування І. і IV. кл. на залізницях.

На однім із найближчих засідань польської ради міністрів розглядатимуть проект скасування І. кл. на польських залізницях у внутр. русі і повного скасування IV. кл. Перша кл. булаб лише у міжнародніх поїздах і вн. поїздах більшого госп. і туристичного значіння. Колиб проект приняли, то І. і IV. кл. скасують 15. травня ц. р.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН

Комуністи зблизька.

Вже десять років кожної днини,
Де не пітиб, лиш де стати, сісти,
Всюди говорять чудні новини,
Що в нашім краю є комуністи.

А я скрізь лажу, а я скрізь ходжу,
І вже з жалю мало не плачу,
Що комуністів я не знаходжу,
Що комуністів справжніх не бачу.

Я мов Діоген, готов купити
Собі ліхтарню, шукати дива,
Щоб комуністи уміли жити
В рівности, в гурті, бідно й щасливо...

Їздив я вчора зі Львова міста
До Борислава потанцювати,
І там я стрінув теж „комуніста",
Що туди вскочив жінки шукати.

Я з комуністом тим знайомий,
Коли він тризуб мав на шапчині
І комуністів бив без утоми
В армії рідній на Україні.

І от присів я із ним в буфеті
І так питаю, випивши чарку:
— Чом не береш ти, скажи в секреті, —
Собі за жінку компролетарку?

Тиж комуніст і для тебе мій друже
Панни буржуйські це як татари!
А він: „буржуйок не люблю дуже,
Та дуже люблю їхні доляри!"

Я з Борислава вернув до Львова
І комуніста знову стрічаю:
З ним іде жінка в футрах бобрових
А я тихенько його питаю:

— Деж ти вінчався? — „У храмі Юра".
— І сповідався? — „Ще й причащався".
— Атеїстична не терпла шкура?
„Ні, я лиш трішки наче стидався".

Тиж і не віриш в Бога ні в небо —
„Не вірю, та сповідатися можна!
Бо мені жінки з приданим треба,
А моя жінка дуже побожна.

Без шлюбу жить не хотіла зі мною,
А я, як знаєш, хитра натура,
В день шлюбу Маркса копнув ногою,
І повінчався у храмі Юра.

І комсомолець, що мов на кпини
На всякі збори йде без краватки,
На вечерниці преться „Калини"
Ловити „серце" аристократки.

Ось таку мораль із вірша мого
Даю Вам нині, читачі милі,
Що комуніста нема й одного,
Є лише фрази в „Вікнах" і в „Силі".

Чмелик

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 46—?

— **Дешеві книжки** (від 25 до 60% знижки). Протягом місяця березня продають по знижених цінах великий вибір книжок **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка і Канцелярія Т-ва „Просвіта", Львів, Ринок 10.** Катальоґи висилають на бажання безплатно. 1530 2-10

— **Поет Олесь тяжко занедужав.** З Праги одержали ми телеграфічну відомість, що поет Олесь, який гостив недавно у Львові, тяжко занедужав. Інформують нас, що недужий лежить у Ржевніцах. Приятелі занепокоєні станом його здоровля.

— **Виставка В. Крижанівського.** У неділю 9. березня в год. 12. в полудне в салі Національного Музею відбудеться святочне відкриття виставки картин, рисунків і графіки бл. п. артиста-маляра Василя Крижанівського. На виставку вибрано численний матеріял мистця, около 150 чисел, роблених переважно в Галичині в рр. 1920—1926, що в своїм часі зустрілись із великим признанням мистецької критики та відограли свою ролю в мистецькім відродженні Галичини. Святочну промову виголосить Вп. Мирон Луцький.

— **Цікава статистика Львова.** Статистичний місячник „Львів у числах" в останньому числі начисляє у Львові 240.725 населення. Рік перед тим населення Львова було менше на 1000 осіб. В 1928 р. в грудні у Львові повінчалось 267 пар, а в 1929 р. тільки 236 пар, так само кількість уродин упала із 387 на 346 на протязі місяця грудня. У місяці грудні 1928. померло 294 особи, а в тім-же місяці 1929 тільки 255 осіб. Із тих що повінчались у грудні 1929 р. було 105 римо-католиків, 6 греко-кат., 111 жидів, 11 пар мішаних греко-католиків із римо-католиками. Що до уроджених, то вродилось 189 дівчат і 168 хлопців, з цього 292 шлюбних, а 54 нешлюбних дітей. Цікаве, що в місяці грудні вмерло 144 чоловіків, а тільки 111 жінок. Найбільше повмирало на туберкульозу, бо аж 54 особи. У місяці грудні 1929 р. ратункове поготівля давало поміч у 1300 випадках, за місяць арештовано 692 особи, безробітних в місяці грудні 1929 р. було 692 особи.

— **Із хроніки вбивств.** У Слобідці Джуринській, пов. Чортків, Константин Андрух стріляв через вікно до Осипа Тимкова, щоби його вбити, але куля не вцілила нікого, а Константина Андруха арештовано. — У селі Проволочна в Золочівщині парубки вбили на весіллю Івана Кохана. Поліція зі Соколівки ще не винайшла вбивників.

— **З українського наукового життя за кордоном.** Дня 25. лютого в салі „Клементінума" відбулось засідання ч. 179 Українського Історично-Фільольоґічного Т-ва в Празі із таким порядком нарад: Доклади дійсних членів: 1. Наріжного С. П. — „Сльовански Пшеглед і українїка".

— **Демянові Бедному зробили збитка.** Більшовики мають немало своїх „казьонних" писак, які пишуть так, як накаже комуністична партія і кожним своїм твором роблять комуністам рекляму. Їх називають пролетарськими поетами. Але рекорд у більшовицькім славословію взяв Демян Бедний, який вже більше як 10 літ не тільки оспівує червону армію, колективізацію й світову революцію, але пише й оди в честь Леніна, Ворошилова, Буденного і віршовані проклямації й відозви. Кожний хто був 1919 р. під більшовицькою владою на Україні, тямить вірші Демяна Бедного поширювані серед армії, друковані на афішах: „Что? Хлеба нет і міра нет? І хлеб і мір — всьо дасть совет!" Не забулись також поеми Демяна Бедного в честь Троцького, та богохульні вірші цього поета проти Христа, на які шляхотний і відважний поет Сергій Єсенін відповідав віршом повним святого обурення за зневагу Христа: „Разбойнік бил і Юда бил, тебя не било между німі." Більшовики так цінили і любили Демяна Бедного, що коли гумористичні журнали відважились помістити його карикатуру, то радянська влада карала редакції за зневагу комуністичного поета. Але ось недавно хтось злобний переглянув старі числа чорносотенного „Кіевляніна" із перед війни і подав до публичного відома, що той-же Демян Бедний у „Кіевлянінї" поміщував тоді цілу масу віршів на честь царя Миколи II. Деякі вірші цього поета тепер передруковує преса, між іншим такий вірш: „Звучі моя ліра, Я песні складаю, Апостолу міра, Царю Нікалаю". Більшовики тепер гніваються на свого любимця Демяна Бедного, що він оспівував з таким самим натхненням царя Миколу II, якого вбили комуністи, як оспівував і Леніна і Троцького і Сталіна. Колиб так переглянути наші журнали й ґазети з часів революції, то в них можнаб найти вірші в честь українського уряду й української армії писані пером тих поетів, які тепер редагують комуністичні журнали й опльовують українську армію.

— **Затоплений корабель зі золотом.** В біскайськім заливі перед 7 роками затонув пароплав „Єгипет" із транспортом золота вартости одного міліона долярів. Тепер робляться спроби видобути цей корабель з під води, або витягати золото із корабля при помочі магнесів.

— **Новий виступ „Хмаролому".** В неділю 2. березня ц. р. в год. 7.30 веч. в салі „Академічного Дому" у Львові, вул. Супінського 21. відбудеться вистава „Осінніх Скрипок" Сургучева". Виставку влаштовує драматична студія „Хмаролім".

— **Надзвичайне відзначення!** Як довідуємося, признано надзвичайне відзначення відомій специялістці від волосся п. Анні Чілляг. За свої заслуги для людства одержала вона від зборів у Женеві титул „Вожда". У дипльомі зазначено дослівно, що Анна Чілляг винайшла цінний лічничий середник проти недуг волосся й шкіри на голові, чим причинилася до злагіднення людських терпінь. Публікацією „Вїзвання" в нашому часописі дали ми свого часу нашим читачам і читачкам нагоду звернутися особисто й безплатно до п. Анни Чілляг за радою й інформацією. На наше велике вдоволення ми довідалися, що велика скількість осіб, що терплять на недугу волосся, користала з цього великодушного жесту. 1538

— **Звертаємо увагу на долучений до нинішнього числа список книжок по знижених цінах.** 1530 1-1

— **Традиційні вечерниці „Червоної Калини"** відбудуться дня 1. березня в салях Народньої Гостинниці відповідно на цей вечір оборудованих. Управа „Червоної Калини" не висилає окремих запрошень. Поіменні карти вступу видається в льокалі „Червоної Калини" вул. Руська ч. 18/III. в днях 27. і 28. до год. 1-ої в пол. і від год. 5—6 по пол., та 1-го березня до год. 12-ої в полудне. 1512 1-1

Відозви й комунікати.

„Сокіл-Батько" до українських кооператив.

Цими днями відбуваються у всіх українських кооперативах звичайні загальні збори, на яких будуть вирішувати м. ін. розділ чистого зиску за минулий рік. Старшина „Сокола Батька" надіється, що при тому розділі зисків кооператори не забудуть і *за викупно Українського Городу у Львові*, бо маємо й мусимо безумовно найдальше до пів року зібрати ще кілька тисяч ам. долярів, щоб Український Город — той Український Парк при Стрийському шляху у Львові — не вихопився з наших рук. Земля, що її Сокіл-Батько тримає як грище і примежна смуга (разом 11 морґів) ледви до половини заплачена, а власники цеї землі чекати довше не хочуть. І хоч у нас загальна недостача грошей, а поважна господарська скрута налягає також і на кооперативи, то проте при розділі зисків на добродійні цілі якась пайка з них повинна бути призначена також на Український Город у Львові, побіч інших культурних установ як: Рідна Школа, Просвіта, УКТОДІ, Сільський Господар, коли ми тільки зрозуміємо, що серед великого Львова треба здобути й закріпити необхідну для українського життя велику станицю.

Довідуємося, що вже деякі кооперативи зарішили при цьогорічних заг. зборах жертви за Український Город, але доходять до нас також вістки, що деякі кооперативи за нас начебто забули, бо мабуть не було кому там на місцях це пригадати, хоч прихильних для нашої ідеї людей бачимо усюда. Доказує це й те, що по цілому краю маємо сотки сокільських товариств, які певно не забули виконати приказу від „Сокола-Батька" щодо принагідної збірки на згадану ціль та подбали передовсім про збірку від себе, а також вплинули на свої чи сусідні кооперативи в тому напрямі, аби цей третій рік обновленої збірки на Український Парк (Город) у Львові не був гірший, як два минулі роки.

Кличемо до свідомих, щирих українців: Не забувайте за викупно Українського Городу у Львові, бо справа ця незвичайно важна й пильна! Всі жертви треба присилати до Центробанку, Ринок ч. 10 або до „Дністра", вул. Руська ч. 20 у Львові, де тимчасом приміщуємо зібрані жертви в амер. долярах.

Головний Збірковий Комітет при Старшині „Сокола-Батька".

З театру.

МАЛИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: *„СВЯТО КІС"*, драма на 3 дії В. КОЗІЦЬКОГО.

Цю песу мусів виставити театр з обовязку тому, що вона дістала другу нагороду на драматичнім конкурсі м. Львова. Краще було би і для театру і для автора, якби її не виставляли. Коли автор конче хотів знати щиру думку про свою песу, повинен би був її післати до іншого міста, у Львові його товаришам по перу важко буде сказати про неї повну правду.

Сюжет нагадує песу Л. Франка „Карла в Анни": муж, якого жінка вважає давно померлим, вертається несподівано до хати, коли жінка вийшла замуж за його приятеля. Жінка любить обох однаково і не в силі між ними вибрати, а вони оба і вона, всі навипередки, хотять жертвувати собою для великого кохання. Дискусії між ними у цій „безвиходній" ситуації тягнуться так довго аж найбільше нервова з них тойки —

жінка двох мужів, настроєна з природи на імлисту містику — отруїться. Уся ця балакуча трагедія відбувається саме в сільське свято посапів, зовсім непотрібно причіплене до сальонової історії, тому, що... таке свято є символом смерти (коса!) у розповні квітучого життя.

Авдиторія не мала спочування для героїв песи, лише спочувала артистам, що при найкращих зусиллях не могли вратувати мертвонародженої дитини. Песу режісерував Житецький, що, на жаль рідко має нагоду показати свій талант. Автор повинен був режісерові лишити свободу у ревізії тексту, щоб счеркнути з нього бодай половину песи для вкорочення мук публики, акторів і... дієвих осіб. *М. Р.*

ТЕАТР РЕВІЙ „ҐОНҐ“: *„ЯК ЖІНКА ЧОГОСЬ ЗАБАЖАЄ“...*

Нова, десята з черги програма „Ґонґу“ слабша від попередньої. Поза добрими хореографічними виступами молоденьких „ґонґонят“ („Під знаком бузька“, „Хочу тільки один раз“) і балетової пари (Попелевська-Фабіян), що танцювала „Виногради доспіли вже“ й „Ексцентричні арабески“, на увагу заслуговує сценка в залізничій жзальні п. з. „Переможець жінок“ у виконанні Бельського, Шабловського, п-ни Леонович і Фертнера та „Обжинки“ у виконанні п-и Леонович і Лясковського. З двох виступів Руновенької подобався перший („Як жінка чогось забажає“), від якого теперішня ревія й дістала свою назву. Сценка „Ґонґ-капеля“, що мала бути комічна, пройшла без враження, так само без більшого ефекту проминув виступ Бельського в ролі грача на пузоні. Варто ще відмітити прегарні й оригінальні декорації Войцеховського. Перетикану незлими дотепами конферансієрку вели на переміну дир. Ястшембец і Ґ. Цибульський. *І. Н.*

З концертової салі.

Концерт із творів Леонтовича у Дрогобичі.

Товариство „Дрогобицький Боян“ дало 16. лютого ц. р. концерт із творів Леонтовича з нагоди девятих роковин трагічної його смерти.

Концерт попередив реферат проф. д-ра Нижанковського, в якому він коротко зясував, яке місце займає Леонтович в історичному розвитку нашої музичної культури та якими виразовими засобами послугувався він у своїх творах. Реферат підсилений одним діяграмом і аналізою пісні „Чого Івасю змарнів“ (подвійний контрапункт сопрану і тенора) робив переконуюче враження.

Після реферату відспівав „Дрогобицький Боян“ 22 хоральні твори Леонтовича, поділені на групи. З духовних кантів (2), з побутових 6, з однородних 6 (3 на муж. і 3 на жін. хор), з козацьких 2, з обрядових та ігор 4 і з оригінальних творів 2.

Доволі великий хор, прекрасно здисциплінований. Не тільки зверхньо (жінки в гарних одностроях), але і внутрішньо. Це останнє можна було завважити з факту, що хор, коли навіть часом і вискакував з інтонації в гармонічно-складніших місцях („Льодолом“), то ніколи не тратив відчуття головної тонації, до якої повертав із самозрозумілим спокоєм. Та цей прогріх зрозумілий у молодому хорі, який взявся за твори, що стоять кількадесять літ уперелі від літератури, яку „нормально“ у нас хори плекають. В міру того, як „Дрогобицький Боян“ буде дальше йти наміченим шляхом культивування нашої новішої муз. літератури, розвинеться в першу чергу у самих виконавців-співаків їх внутр. ухо. Ті звук. комбінації, які ще нині для деяких співаків як не чужі — то принайменше тяжкі до опанування — стануть буденними, а в міру того, як для виконавців стануть твори т. ск. самозрозумілими — стануть ці твори зрозумілими і для публики, вони стануть її творами. Бо доведавна приймала (і відповідно реагувала) наша публика як свої тільки ті твори, які можна було слухати цілком пасивно. А „Дрогобицький Боян“ каже публиці не тільки вислухати, але й переживати деякі твори Леонтовича, завдяки продуманому і барвному виконанню. В цьому саме лежить велике значіння концерту „Дрогобицького Бояна“ і вага його праці на полі нашого музичного мистецтва.

Треба побажати „Дрогобицькому Боянові“ і його дириґентові о. С. Сапрунові, аби вони не зражувались доволі холодним приняттям у публики (як це було в Дрогобичі), а твердо йшли раз наміченим правильним шляхом і в цьому напрямку дальше працювали і над собою самими і над виконавцями. Тоді зникнуть такі недотягнення, як віддання кількох куплетів того самого твору, що все є получене з риском викликання байдужости у слухача, або як надто велике любування у „форте“ — без огляду на те, чи це „форте“ не перейшло границі співучости і чи є воно в тій силі і формі в даному місці потрібне.

Як зачувати, „Дрог. Боян“ задумує повторити свій концерт у кількох сусідніх містах. Шасть, Боже, у пропаґанді розуміння і культурного ставлення до музики між широкими колами нашої суспільности, яка — таки піде правди діти — трох" заскорузла під цим оглядом. **Р. Отсен.**

З судової салі.

Безробітні перед судом

Як це ми писали в „Ділі“, дня 2. січня група безробітних демонструвала перед львівським маґістратом, домагаючись праці і хліба. Демонстранти викрикали: „Геть з буржуазною Польщею!“, чулися також оклики: „Хай живе Радянська Україна“! Поліція арештувала декількох демонстрантів. 27. лютого львівський трибунал засудив одного безробітного на 4 місяці вязниці, двох на 3 місяці і двох на 1 місяць вязниці.

За комунізм.

Передвчора суд присяглих засудив комуніста Вархоловського на 4 роки, а Ільницького на 2 роки вязниці. Акт обвинувачення закидав їм, що вони в Сколім розліплювали комуністичні відозви.

Дописи.

ЛЬВІВ. *(Свято в Сиґнівці.)* Дня 16-го лютого відбулося в читальні „Просвіти“ в Сиґнівці свято з нагоди 30-літнього ювилею ексц. митрополита А. Шептицького. Свято випало величаво і відбулося при участи епископа М. Будки, хору питомців Дух. Семинарії, пароха о. Гаврилюка і пароха з Левандівки о. Прийми. Щирими словами привитав преосв. епископа ім. сиґнівських громадян і читальні „Просвіти“ голова читальні М. Юрійчук, після чого хор питомців відспівав кілька дуже гарних пісень. Прекрасний і глибокий змістом реферат виголосив питомець Дух. Семинарії, й дві малі місцеві дівчинки виголосили декламації. При кінці промовив епископ Будка, уділяючи благословення численно зібраній публиці. Свято закінчено збірним відспіванням „Многая літа“. *Очевидець.*

БОГОРОДЧАНИ. (Гостина воєводи. — „Паради“. „Подвиг“ греко-катол. священика). Дня 20. і 21-го лютого ц. р. витав і приймав повіт Богородчани станиславівського воєводу д-ра Наконечнікова-Клюковського у Богородчанах. Відбулись торжественні засідання громадської ради і повітового виділу в Богородчанах. Побудовано тріюмфальні брами у Богородчанах, Лисци і Порогах. Вулиці прикрашено смереками і прапорами, вкінці влаштовано бенкет. Бенкет уладжували місто і повіт. Поминаючи на боці урядовців-українців, не мило вразила всіх присутність на бенкеті о. Макара Кречковського, пароха у Бабчу. — На бенкеті, як звичайно, промови. — Отець Кречковський, совітник консисторії, останньо іменований членом Повітового Виділу у Богородчанах, видно з цього останнього титулу почував себе до обовязку взяти участь у бенкеті та промовити в імени, — як сам висказався — „парафіян“. О. Кречковський почав свою промову від того, що, мовляв, „від 700 літ доля „руского“ народу злучила його з долею польського народу, від 700 літ живуть оба ті народи в згоді і любови“. — У дальшому ході промови натякнув із жалем „про недавну братовбийчу війну, дотично якої історія покаже, хто її завинив“, — зазначив далі, що „нарід руский є льояльним, щоби лиш поодинокі люди не перешкаджали спокійному співжиттю“. — В промові своїй уживав термінів „руский“ — „ми русини“, — раз лише сказав „ми українці-русини“, — а закінчив свою промову так: „ми не повинні о тім забувати, що ми властиво поляки греко-католицького обряду“! і т. д. По промові прийшло гучне „Многая літа“ і розцілування з декотрими слухачами, захопленими його словами. — Ось тільки пару зворотів з промови, а вони кажуть дуже і дуже богато та ніяких коментарів не вимагають. Зате вимагають пояснення, що воєвода і староста уживали в своїх промовах слів: „український і українці“ і що воєвода у своїй промові двократно з повним признанням висказався про особу Отця Совітника. — Заслужена нагорода! — Чи священик-поляк виголосив би в Конґресівці подібну промову перед російським ґубернатором? З давніших часів відомо, що отець Кречковський виломлювався з дисципліни деканального духовенства і перший відступав від ухвал деканальних соборів, передовсім у справі рідної мови дотично урядової переписки, а далі, що бував на балях, влаштовуваних поліцією (в „руський“ піст), хоч на „руско-українських“ не бував. — Промова отця Кречковського є доказом його „льояльности“ вищого типу, льояльности, що межує з нікчемністю, бо обиджує наші патріотичні почування от хочби таким висказом: „ми поляки греко-католицького обряду“. — Така нова назва зродилась у голові „руского члена Виділу Повітового в Богородчанах“. — І це діється в часі, коли адміністраційна влада в богородчанському повіті розвязує загальні збори читалень „Просвіти“ по селах, коли ставляє перешкоди у відбуванні кооперативних зборів, коли засипає суд карними донесеннями проти поодиноких осіб з приводу їх публичної діяльности і т. д. Поступайте, Отче, тільки далі так само, а заіменують Вас віцемаршалком повіту, бо хтож би ним міг бути, як не „найльояльніший між льояльними“.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота 1. березня, год. 3·30 попол. „Чарівний перстень" вистава для молоді, ціни знижені.

Субота, дня 1. березня, год. 7·30 веч. „Барон циганів".

Неділя, 2. березня, год. 3·30 пополудні „Мамуся на віддаванні".

Неділя, 2. березня, год. 7·30 вечором „Княжна Шікаго".

Малий Міський Театр:

Субота, дня 1. березня, год. 7·30 веч. „Свято кіс".

Неділя, 2. березня, год. 7·30 вечором „Свято кіс".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота 1. березня, „Як жінка чогось забажає". (тільки одна вистава).

Неділя, 2. березня, „Як жінка чогось забажає". Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Крилата фльота" (з Рамон Новаром).

КАСІНО: Шалівниця сердець.

КОЛЬОСЕИ: Геройська стежа. Штукарі.

ЛЕВ: Ніч божевільного. Мистець безсоромности.

МАРУСЕНЬКА: Нічна пригода (Карльо Альдіні). Його хлопчик.

ОАЗА: Пристань мрій.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Дика орхідея" (Грета Ґарбо).

ПАН: Дзвонар із Нотр Дам.

ПАСАЖ: Звуковий: Сиґнал серед бурі. Гомонтів тиждень, ам. комедія.

ПРОМІНЬ: Обітована земля.

СТИЛЕВЕ: Дочка Зори (Дуґл. Фейрбенкс).

ФАТАМОРҐАНА: Ельза (Артура Шніцлера).

ХИМЕРА: Ева в футрі.

УТІХА: Людина сміху (Конрад Файт).

Програма радіо.

Неділя, 2. III. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження. **Краків** (312,8) 12·10 Симфонічний поранок. **Гельсінгфорс** (221,4) 11·10 Музичний поранок. **Ляйпціг** (259) 12·00 Концерт. **Льондон** (356,3) 18·45 Скрипковий репітал. **Берлін** (418) 9·00 Богослуження. **Стокгольм** (436) 16·00 Данські пісні. **Праґа** (487) 12·45 Музичний поранок. **Брюссель** (509) 18·00 Віолінчельове сольо. **Відень** (516,3) 15·15 Капеля Ґайбера. **Будапешт** (550) 11·00 Релігійна музика. **Харків** (1304) 19·00 Концерт для села. **Париж** (1725) 13·00. Релігійна музика.

Понеділок 3. III. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 15·00 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** 221,4) 18·50 Радіооркестра і спів. **Ляйпціг** (259) 12·00 Концерт. **Льондон** (356,3) 19·40 Сонати Бетовена. **Берлін** (418) 16·30 Концерт солістів. **Відень** (516,3) 17·20 Програма для дітей. **Будапешт** (550) 17·40 Циганський концерт. **Ленінград** (1000) 19·00 Опера і оперетка. **Харків** (1304) 19·00 **Париж** (17 5) 19·35 Ґрамофони.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 1518 4—?

Миколаїв н/Дн.

Субота 1/III — Пейсахова ніч.

Неділя 2/III — Маруся Богуславка.

Загальні Збори Кружка Р. Ш. ім. М. Шашкевича у Львові відбудуться дня 9. березня 1930 р. при вул. Театинській ч. 1/II в 5 годині вечером а в разі браку комплету в 6 год. при такім комплеті, який буде в салі. Порядок Зборів: 1) Відкриття Зборів. 2) Звіт з діяльности Кружка. 3) Звіт касовий і уділення абсолюторії. 4) Вибір нової Старшини. 5) Реферат управи гімн. і сем курс. 6) Реферат відпоручника Г.У.П. Ясінчука. 7) Внески й запити. — **Старшина Кружка.**

На „Рідну Школу" зложили в золотих Вп.: Іван Якимчук, почтовий урядник Люблін 20 замісць повідомлень про своє вінчання з п. Софією Вітик; Богдан і Ольга Пшеюрські, Розвадів 10 замісць повідомлень про своє вінчання; п. Сені Рибник 10 замісць желань з нагоди вінчання п. Любомира Голованського з п-ною Наталею Казновською; Вол. Батицький, гірн інж. Борислав 10 замісць вінка на домовину бл. п. Інокентія Захарієва в Стрию; о. Михайло Петельський Камінка Струм. 5 за неприсутність на похоронах Костя Паньківського; Олена Кондратова Турка 43·70 як збірку від гостей о. Клима Грушкевича в Гвіздци в дні 4/II. ц р; Проф. Дмитро й Ольга Грегоринські Перемишль 20 замісць квітів на могилу бл. п д-ра Михайла Коса. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.**

VI. Загальні Збори Львівської Філії Т-ва Охорони дітий відбудуться в пятницю дня 14. березня 1930 р при вул. Бляхарській 11/I пов. в 4 год. попол. Проситься всіх членів прибути. Виділ.

Довголітній секундар заг. шпиталя і бувш лікар віденських клінік

д-р М. Мондшайн

СТАНИСЛАВІВ, Ґолуховського 30.

Специаліст у лічении шкірних і застарілих венеричних недуг. Лікарська косметика, полова неміч, рад. лічення жилаків. 1537 1—5

---

†

У першу річницю смерти

бл. п. АНТОНА

КОПРОВСЬКОГО

ем. рад. й адвоката в Солотвині,

відправиться Служба Божа з панахидою вівторок 4. березня н. р. в Солотвині в 7 год рано — і того самого дня у Львові в Церкві Спаса при вул. Краківській в 8 год. рано, на яке запрошують кревняків і знайомих **жінка й родина.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх.** Львів пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото сріблo, плачу найвищі ціни. 1002 44

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услівя. 1195 8—?

СІЧИНСЬКИЙ-ЛЮДКЕВИЧ 200 патріотичних і народних пісень ч. I. фортепян, ч. II. текст. Знижена ціна. За попереднім надісланням належности зол. 10·—, за почтовою посліплатою зол. 11·— доставляє книгарня Мар'яна Гасклера — Станиславів. 1520 3—6

ПОШУКУЮ посади помічника бухальтера, урядника, інкасента, магазинера. За виробления (вказання) дам безплатно осібну кімнату. — Довголітня бюрова практика, знаю книговодство — Зголошення до Адм. „Діла" під „Дискреція". 2—3

РУТИНОВАНИЙ кандидат адвокатури з 3 літньою практикою у великій адвокатській канцелярії та судовою практикою, здібний повести канцелярію зовсім самостійно, шукає місця від 1/IV 1930 р. — Відомість в канцелярії адвоката д-ра Ів. Турянського в Коломиї. 1529 2—3

ЗАІНТЕРЕСОВАНИМ моїм оголошенням з дня 10 XII. 1929 р. про мого сина та три слова, подаю до відома: Син тому бідний, що хоч є абсольвентом торговельної школи, молодий, здоровий і здібний до праці від 1928 р до нині неможе знайти місця праці, де міг би заробляти бодай на хліб. З фонду для безробітних не належиться йому ніяка допомога. За листи дякую. Задачі ніхто не розвязав. Деякі подали цінні слова, вартісні для поодиноких людей, але не для загалу, як цього задача вимагає. Один лист з підписом „Люся", повний безсильної злости, я також одержав. Від себе на розвязку задачі подаю одно слово: „добро" а два інші тепер забув. На цілому світі найбільше людей бажає собі добра. Моя адреса без зміни.

ДО ВСЕЧ. ОО. ПАРОХІВ, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю девоціоналів, з просьбою, повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві повідомлення слати: **Л. Яків, Запитів,** почта Підліски нап.

ХТО має готівку три і пів тисячі долярів може купити гарну віллю о 4 покоях, кухні, повний комфорт і 180 сяжнів городу, бічна Листопада. — Ігнат Львів Куркова 14.

ПАНСІОН в Гребенові 22 убікацій винайму. Відом. Голубовська, Львів, Бляхарська 11 від 4—6 попол. 1543

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специаліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики**

ординує від 8 10½, 14—18.

в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратков. почекальні

ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. I. п.

826 Телефон 65-87. 90—?

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном. 2—?

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Л. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 **Львів, Ясинка 1 ріг** Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 595 **Лічення жилаків.** 23—?

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі II. і. Урядникам і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73.

Дентист.-техн. заведения

Франц Росик

1319 **ЛЬВІВ, вул. СТАШІЦА, ч. 8/I.** 2-9

Американська система!

ФАБРИКА МЕБЛІВ „ФАМЕТА"

ЛЬВІВ, вул Красіцьких ч. 18. а.

Продає кожному без ручителя на умовах платности дотепер небувалих, спальні, їдальні, кухонні і бюрові урядження.

Від 10 зол. Від 10 зол.

Поодинокі штуки меблі, вистелювані меблі, фотелі до спання, лежанки, матераци, шафи й інше. 1011 13-20

Гемороїди

запальний стан

кровавлення, сверб

усуває

HEMORIN KLAWE

1461 1—?

2.800 зл. НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ПІЯНІНА, чорні, найновішої конструкції, на догідні сплати поручає виключне заступництво

„Moniuszko", вул. Зіморовича, ч. 10.

Надійшов вістун осени й зими

КАТАР

носа, гортанки й хрипка

тому поручається

PINOMETHYL

зареєстр. в Міністр. Внутр. Спр. п. ч. 1198 і в держ. патентовім Уряді п. ч. 18026. 1330 6—12

PINOMETHYL вживається при острім катарі носа, гортанки й хрипці усуває нагадки і є середником дезинфекції віддихових доріг. До набуття в усіх аптиках. Ціна 1·75 Ґенеральне Предст. „OZON" Львів

Подяка.

Управа Львівського відділу УЦК. складає найсердечнішу подяку Вп. Паням артистці-співачці І. Туркевичівні, О. Левицькій і Н. Юрчинській і Вп. Панам послові О. Лунькову, проф. О. Москвичеві, проф. Б. Кудрикові, І. Охримовичеві і всьому хорові „Сурма", Луговиканам і Луговикам, Д. Гонті та Г. Андрієву за їх ласкаву участь у Святочнім Вечері в 12 річницю проголошення самостійности України, що відбувся дня 9 лютого п. р. в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка у Львові. Разом з тим подаємо до відома, що з чистого доходу уліканого в продажі білетів призначено: 1) На Рідну Школу 50 зол. 2) На українських інвалідів у Львові 50 зол. 3) На українських інвалідів у таборі в Калиші 50 зол.

Naturalis

фарба до волосся

від пів століття вживана.

фарбує моментально на усі відтінки.

Сивому волоссю вертає його первісний колір.

Спосіб уживання в кожнім пуделку.

1421 **Скрізь можна дістати.** 4—8

Надзвичайна нагода!

УКРАЇНЦІ! Оминайте посередників і торговців; купуйте товари безпосередньо з першого джерела, де заплатите двічі дешевше, як у Ваших околицях. Щадіть тяжко запрацьований гріш, який витрачуєте, купуючи у Ваших околицях. За ці самі гроші дістанете в нас подвійну скількість товару, бо повний комплет, потрібний у кожнім домі, **тільки за 41·25 зол.** А саме: 3 метри вовняного бостону подвійної ширини на елеґантний мужеський одяг або дамське пальто (колір після бажання). 3 метри оксамиту на прекрасну дамську святочну або балеву сукню в квітки або паски (всі кольори крім чорного), 1 гарна дамська сорочка з доброго полотна з коронкою, 1 зимовий чисто вовняний шаль, 1 хустка на голову, 1 добрий кухонний рушник, 3 хустинки до носа, 1 пара теплих мужеських скарпиток і 1 прекрасна мужеська краватка. Усе те висилаємо лише за 41·25 зол. за посліплатою після одержання письменного замовлення. Платиться при відборі товару

Примітка: Купуючий нічого не рискує, бо якщо товар не подобається, приймаємо його назад і вертаємо гроші. Ті, що пришлють негайно 3 зол., не платять коштів пересилки. Замовлення просимо адресувати:

„Polska Wytwórnia" Łódź, Nowomiejska 17

Цінники на всі товари висилаємо даром.

УВАГА! Дешевше уже не може бути!

Ширіть наш часопис!

Ондуляція вже непотрібна

якщо Пані вживають нові опатентовані стіки до тревалої водної ондуляції. При помочі звичайної води осягнете, Пані, кожну бажану форму волосся. Ціна 5 зол. — З приводу частого невикуплювання пісилається виключно за попереднім надісланням грошей. Якщо не подобається, беремо назад. 1502 5—8

Р. И. Шульц, Познань, Рибакі 7.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.